

УДК 351.74:364(73)

DOI <https://doi.org/10.32782/2078-3566-2026-2-11>

Ігор КОВАЛЬОВ

кандидат юридичних наук,
(Дніпровський державний університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0151-388X>

ihor.kovalov@dduvs.edu.ua

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕІНТЕГРАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ ДО МИРНОГО ЖИТТЯ: ПРОБЛЕМИ МІЖВІДОМЧОЇ ВЗАЄМОДІЇ

У статті здійснено комплексний аналіз адміністративно-правового забезпечення реінтеграції ветеранів до мирного життя як одного з пріоритетних напрямів державної ветеранської політики України в умовах сучасних безпекових викликів. Досліджуються особливості правового регулювання процесів соціальної, психологічної, професійної та медичної адаптації ветеранів після повернення з військової служби, а також роль органів публічної влади у забезпеченні ефективної системи підтримки ветеранів та членів їхніх сімей. Особлива увага приділяється проблемам міжвідомчої взаємодії органів державної влади, місцевого самоврядування, закладів охорони здоров'я, соціальних служб, правоохоронних органів та громадських організацій у сфері реалізації ветеранської політики.

Наголошено, що недостатній рівень координації між суб'єктами публічного адміністрування, дублювання повноважень, фрагментарність нормативно-правового регулювання та відсутність єдиного механізму інформаційного обміну негативно впливають на ефективність реалізації державних гарантій для ветеранів. Аналізуються проблеми надання адміністративних і соціальних послуг ветеранам, забезпечення їх працевлаштування, професійної перепідготовки, психологічної реабілітації та інтеграції у цивільне суспільство.

Досліджено міжнародний досвід реалізації ветеранської політики, зокрема практику держав – членів Європейського Союзу та США щодо функціонування міжвідомчих систем підтримки ветеранів, цифровізації адміністративних процедур і розвитку комплексних програм реінтеграції. Визначено, що ефективна модель ветеранської політики повинна ґрунтуватися на принципах міжвідомчої координації, доступності адміністративних послуг, прозорості публічного управління та партнерства держави з громадянським суспільством.

Окрему увагу приділено необхідності вдосконалення адміністративно-правових механізмів взаємодії між органами влади, впровадження єдиних цифрових реєстрів ветеранів, посилення контролю за реалізацією державних програм та розвитку системи електронних сервісів у сфері ветеранської політики. Обґрунтовано, що належне адміністративно-правове забезпечення процесів реінтеграції ветеранів є важливою передумовою їх успішної адаптації до мирного життя, підвищення рівня соціального захисту та зміцнення довіри до державних інституцій.

Ключові слова: ветеранська політика, адміністративно-правове забезпечення, реінтеграція ветеранів, міжвідомча взаємодія, публічне адміністрування, соціальний захист, адміністративні послуги, цифровізація, державна політика, правове регулювання.

Постановка проблеми. Реінтеграція ветеранів до мирного життя є одним із ключових напрямів сучасної державної політики України в умовах тривалої воєнної агресії та масштабних соціальних трансформацій. Повернення військовослужбовців до цивільного середовища потребує створення ефективної системи адміністратив-

но-правового забезпечення, яка б охоплювала механізми соціального захисту, психологічної реабілітації, медичного забезпечення, професійної адаптації та реалізації права ветеранів на отримання якісних адміністративних послуг. У сучасних умовах саме ефективність державної ветеранської політики значною мірою визначає рівень соціальної стабільності, довіри до державних інституцій та успішність післявоєнного відновлення суспільства.

Водночас, незважаючи на активний розвиток нормативно-правової бази у сфері ветеранської політики, існує низка проблем, пов'язаних із практичною реалізацією механізмів реінтеграції ветеранів.

По-перше, однією з основних проблем є недостатній рівень міжвідомчої взаємодії між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, закладами охорони здоров'я, соціальними службами, правоохоронними органами та іншими суб'єктами, які беруть участь у забезпеченні прав і законних інтересів ветеранів. Відсутність належної координації діяльності цих органів нерідко призводить до дублювання функцій, фрагментарності управлінських рішень та ускладнення процедур отримання адміністративних і соціальних послуг ветеранами.

По-друге, важливою проблемою залишається недосконалість адміністративно-правового регулювання у сфері ветеранської політики. Значна кількість нормативно-правових актів характеризується недостатньою системністю, неузгодженістю окремих положень та відсутністю єдиного механізму реалізації державних програм підтримки ветеранів. Це створює труднощі у правозастосовній діяльності та негативно впливає на ефективність реалізації державних гарантій.

По-третє, сучасні виклики, пов'язані з цифровізацією публічного управління та необхідністю оперативного надання адміністративних послуг, вимагають модернізації існуючих механізмів взаємодії між суб'єктами ветеранської політики. Недостатній рівень інтеграції електронних реєстрів, відсутність уніфікованих цифрових платформ та складність обміну інформацією між державними органами ускладнюють процес реалізації прав ветеранів і знижують ефективність системи управління у цій сфері.

Окрім того, особливої актуальності набуває проблема забезпечення комплексного підходу до реінтеграції ветеранів. Повернення до мирного життя потребує не лише соціальної підтримки, а й формування ефективних механізмів психологічної адаптації, професійної перепідготовки, працевлаштування та інтеграції ветеранів у суспільне життя. Недостатній рівень координації між відповідними органами та інституціями може призводити до зниження ефективності державної ветеранської політики загалом.

Таким чином, проблема адміністративно-правового забезпечення реінтеграції ветеранів до мирного життя та міжвідомчої взаємодії у цій сфері є надзвичайно актуальною і потребує комплексного наукового аналізу. Дослідження існуючих проблем правового регулювання, організаційних механізмів координації та сучасних моделей публічного адміністрування дасть змогу визначити напрями вдосконалення державної ветеранської політики та підвищення ефективності реалізації прав ветеранів.

Метою статті є комплексне дослідження адміністративно-правових засад реінтеграції ветеранів до мирного життя, а також визначення проблем міжвідомчої взаємодії у сфері реалізації державної ветеранської політики. У роботі передбачається проаналізувати особливості правового регулювання діяльності органів публічної влади у сфері соціального захисту та адаптації ветеранів, визначити основні проблеми координації між суб'єктами публічного адміністрування, а також дослідити вплив цифровізації адміністративних процедур на ефективність надання послуг ветеранам. Особливу увагу зосереджено на обґрунтуванні необхідності вдосконалення механізмів міжвідомчої взаємодії, розвитку елек-

тронних сервісів та формування комплексної системи підтримки ветеранів як важливого складника сучасної державної політики України.

Стан опрацювання проблематики. Питання було висвітлено в роботах таких вітчизняних науковців, як Л. Малюга, Л. Сіньова, С. Богданов, Р. Шевченко, М. Хонда, О. Кондратенко, В. Алещенко, І. Дацюк, В. Пашинський, О. Семенченко та ін. Своєю чергою, проблеми правового регулювання соціального захисту ветеранів вивчали В. Бондар, С. Пасіка, О. Сайнецький, А. Синиця та ін.

Виклад основного матеріалу. Адміністративно-правове забезпечення реінтеграції ветеранів до мирного життя є одним із ключових напрямів сучасної державної політики України, що набуває особливої актуальності в умовах тривалої збройної агресії та необхідності забезпечення ефективного функціонування системи соціального захисту осіб, які брали участь у захисті держави. Реінтеграція ветеранів охоплює комплекс адміністративних, соціальних, психологічних, медичних та правових заходів, спрямованих на відновлення повноцінного статусу особи у цивільному суспільстві, забезпечення реалізації її прав, свобод та законних інтересів. У сучасних умовах ветеранська політика поступово трансформується із вузькосоціального напрямку у важливий елемент системи національної безпеки та публічного адміністрування, що потребує належного нормативно-правового регулювання та ефективної міжвідомчої взаємодії.

Основу адміністративно-правового забезпечення реінтеграції ветеранів становлять положення Конституції України [6], Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» [13], Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їхніх сімей» [12], а також низки підзаконних нормативно-правових актів, які регламентують порядок надання соціальних гарантій, адміністративних послуг, медичної допомоги та психологічної реабілітації. Водночас сучасний стан нормативного регулювання характеризується значною фрагментарністю, оскільки окремі механізми підтримки ветеранів регулюються різними органами виконавчої влади без належної системної координації. Це створює ситуацію, за якої ветерани змушені звертатися до різних державних інституцій для отримання взаємопов'язаних послуг, що ускладнює реалізацію їхніх прав та знижує ефективність державної політики у цій сфері.

Особливого значення набуває діяльність Міністерства у справах ветеранів України як центрального органу виконавчої влади, відповідального за формування та реалізацію державної ветеранської політики. Саме цей орган забезпечує координацію програм соціальної адаптації, психологічної підтримки, професійної перепідготовки та реабілітації ветеранів. Проте практика свідчить, що ефективність реалізації відповідних програм значною мірою залежить від взаємодії Міністерства з іншими суб'єктами публічного адміністрування, зокрема Міністерством соціальної політики України, Міністерством охорони здоров'я України, органами місцевого самоврядування, центрами зайнятості, закладами охорони здоров'я та громадськими організаціями [9, с. 63–70]. Недостатній рівень інформаційного обміну між цими суб'єктами часто призводить до дублювання функцій, затягування адміністративних процедур та ускладнення доступу ветеранів до гарантованих державою послуг.

Практичні проблеми міжвідомчої взаємодії особливо проявляються у сфері психологічної реабілітації ветеранів. Значна кількість військовослужбовців після повернення із зони бойових дій потребує комплексної психологічної підтримки, проте механізми координації між медичними установами, соціальними службами та органами місцевого самоврядування залишаються недостатньо ефективними [1]. На практиці це призводить до ситуацій, коли ветерани не отримують своєчасної допомоги через відсутність єдиного алгоритму направлення осіб до відповідних установ або через недостатню інтегра-

цію електронних систем обліку. Зокрема, проблемою є відсутність повноцінного обміну інформацією між військово-медичними закладами та цивільною системою охорони здоров'я, що ускладнює процес подальшого лікування та реабілітації ветеранів після завершення військової служби.

Не менш важливим напрямом державної ветеранської політики є забезпечення професійної адаптації, перепідготовки та працевлаштування ветеранів, оскільки саме економічна інтеграція особи у цивільне середовище виступає однією з основних передумов її успішної реінтеграції до мирного життя. Нормативно-правову основу у цій сфері становлять Конституція України, Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», Закон України «Про зайнятість населення», Закон України «Про освіту», а також підзаконні нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, що регулюють порядок професійного навчання та надання державної підтримки ветеранам війни [4]. Відповідно до чинного законодавства, ветерани мають право на професійну адаптацію, перекваліфікацію, психологічну підтримку, а також сприяння у працевлаштуванні через державну службу зайнятості. Водночас практична реалізація цих гарантій характеризується значними організаційними труднощами та недостатнім рівнем міжвідомчої координації.

Однією з ключових проблем залишається відсутність єдиної інтегрованої системи взаємодії між центрами зайнятості, органами місцевого самоврядування, закладами освіти, роботодавцями та Міністерством у справах ветеранів України. На практиці це призводить до ситуації, коли ветеран змушений самотійно проходити складну процедуру збору документів, підтвердження статусу, пошуку освітніх програм і вакансій. У багатьох випадках програми професійної адаптації не враховують специфіку військового досвіду ветеранів, їхній психологічний стан або фізичні обмеження, отримані внаслідок бойових дій [3]. Наприклад, особи, які проходили службу у бойових підрозділах, часто мають високий рівень професійних навичок у сфері безпеки, логістики, управління персоналом чи кризового реагування, однак існуючі механізми державної підтримки недостатньо інтегрують ці компетенції у цивільний ринок праці.

Практичні кейси демонструють, що значна частина ветеранів стикається з труднощами під час працевлаштування через недостатню адаптованість ринку праці до потреб цієї категорії осіб [8, с. 790]. Однією з поширених проблем є небажання окремих роботодавців брати на роботу ветеранів через стереотипи щодо можливих психологічних труднощів після участі у бойових діях. Окрім того, відсутність ефективних державних стимулів для роботодавців також негативно впливає на рівень зайнятості ветеранів. У зв'язку із цим доцільним є запровадження системи державних компенсацій або податкових пільг для підприємств, які працевлаштовують ветеранів, а також створення спеціалізованих програм підтримки ветеранського підприємництва [10].

Важливим напрямом удосконалення адміністративно-правового забезпечення професійної адаптації ветеранів є формування комплексних програм реінтеграції, які б поєднували освітні, психологічні та соціальні механізми підтримки [11]. Зокрема, доцільним є:

- 1) створення єдиної державної цифрової платформи професійної адаптації ветеранів з інтеграцією баз вакансій, програм перекваліфікації, психологічної підтримки та електронних адміністративних послуг;
- 2) упровадження державних грантових програм для розвитку ветеранського бізнесу та самозайнятості;
- 3) розширення партнерства між державою, закладами вищої освіти та приватним сектором із метою формування адаптованих програм професійної перепідготовки;
- 4) запровадження механізмів індивідуального супроводу ветерана під час проходження процесу професійної адаптації;

5) розвиток системи психологічної підтримки у процесі працевлаштування та соціальної інтеграції ветеранів.

У сучасних умовах особливого значення набуває цифровізація адміністративних процедур у сфері ветеранської політики. Цифрові технології стають важливим інструментом забезпечення доступності адміністративних послуг, підвищення ефективності міжвідомчої взаємодії та мінімізації бюрократичних процедур. Правовою основою цифровізації є закони України «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронні довірчі послуги», «Про адміністративні послуги», а також нормативні акти, що регулюють функціонування державних електронних реєстрів і цифрових платформ публічного управління.

Одним із ключових цифрових механізмів у сфері ветеранської політики є Єдиний державний реєстр ветеранів війни, створений із метою централізованого обліку ветеранів та автоматизації процесів надання адміністративних послуг. Запровадження такого реєстру дає змогу оптимізувати процедури підтвердження статусу ветерана, забезпечити швидкий доступ до соціальних гарантій та спростити взаємодію між державними органами. Водночас практика функціонування реєстру свідчить про наявність низки проблем, пов'язаних із недостатньою інтеграцією інформаційних систем різних органів влади, дублюванням даних та складністю обміну інформацією між державними інституціями [2].

Суттєвою проблемою залишається фрагментарність цифрової інфраструктури у сфері ветеранської політики. Окремі електронні сервіси функціонують ізольовано один від одного, що ускладнює отримання комплексних адміністративних послуг [14 с. 10–35]. Наприклад, для оформлення соціальних виплат, медичної допомоги чи програм професійної адаптації ветерани нерідко змушені звертатися до різних електронних систем або особисто відвідувати державні установи. Це суперечить сучасним принципам цифрового публічного адміністрування та знижує ефективність реалізації державної політики у сфері реінтеграції ветеранів.

У зв'язку із цим особливо актуальним є впровадження комплексної цифрової моделі управління ветеранською політикою. Доцільним убачається:

1) створення єдиної інтегрованої інформаційної системи взаємодії між Міністерством у справах ветеранів України, Міністерством соціальної політики України, Міністерством охорони здоров'я України, Пенсійним фондом України та органами місцевого самоврядування;

2) упровадження принципу «єдиного цифрового вікна» для отримання ветеранами всіх адміністративних і соціальних послуг;

3) автоматизація процедур призначення соціальних виплат та пільг без необхідності повторного подання документів;

4) розвиток електронних сервісів психологічної підтримки та онлайн-консультування ветеранів;

5) забезпечення належного рівня кібербезпеки та захисту персональних даних ветеранів у процесі функціонування цифрових платформ.

Важливим аспектом адміністративно-правового забезпечення реінтеграції ветеранів є участь органів місцевого самоврядування та громадянського суспільства [15]. Саме на місцевому рівні забезпечується значна частина соціальних послуг, реалізуються програми психологічної підтримки та здійснюється безпосередня взаємодія з ветеранами та членами їхніх сімей. Громадські організації ветеранів також виконують важливу функцію посередника між державою та ветеранами, сприяючи виявленню проблем правозастосування та формуванню пропозицій щодо вдосконалення державної політики. Практика свідчить, що ефективність ветеранської політики значною мірою залежить від рівня партнерства між державними органами та інститутами громадянського суспільства.

Особливого значення набуває міжнародний досвід адміністративно-правового забезпечення реінтеграції ветеранів. У США функціонує розгалужена система Department of Veterans Affairs [5, с. 93–100], яка забезпечує централізоване управління програмами медичної, психологічної та соціальної підтримки ветеранів. Одними з ключових особливостей американської моделі є інтеграція електронних систем обліку та координація діяльності різних державних органів через єдині цифрові платформи. У державах Європейського Союзу активно застосовується принцип «єдиного вікна», відповідно до якого ветерани можуть отримувати комплекс адміністративних і соціальних послуг через один координаційний центр [7, с. 11–18]. Такий підхід суттєво спрощує реалізацію прав ветеранів та підвищує ефективність міжвідомчої взаємодії.

У контексті українських реалій важливим напрямом удосконалення державної ветеранської політики має стати створення комплексної системи міжвідомчої координації, заснованої на принципах цифровізації, прозорості та інтегрованого управління. Необхідним є упровадження єдиної електронної платформи взаємодії між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, медичними закладами та соціальними службами. Це дасть змогу мінімізувати дублювання функцій, скоротити строки надання адміністративних послуг та забезпечити більш ефективний контроль за реалізацією державних програм підтримки ветеранів.

Таким чином, адміністративно-правове забезпечення реінтеграції ветеранів до мирного життя слід розглядати як складний багаторівневий механізм, ефективність якого залежить від належної міжвідомчої взаємодії, системності нормативно-правового регулювання та рівня цифровізації публічного управління [15]. У сучасних умовах саме комплексний підхід до реалізації ветеранської політики, поєднання адміністративних, соціальних та цифрових механізмів підтримки, а також розвиток партнерства держави з громадянським суспільством здатні забезпечити належний рівень соціальної адаптації ветеранів, зміцнення довіри до державних інституцій та формування ефективної системи публічного управління у сфері ветеранської політики.

Висновки. Проведене дослідження дає змогу дійти висновку, що адміністративно-правове забезпечення реінтеграції ветеранів до мирного життя є одним із ключових напрямів сучасної державної політики України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення держави. Ефективність реалізації ветеранської політики безпосередньо залежить від рівня нормативно-правового регулювання, належної координації діяльності органів публічної влади, функціонування механізмів міжвідомчої взаємодії та здатності держави забезпечити комплексний підхід до соціальної, психологічної, медичної та професійної адаптації ветеранів. Реінтеграція ветеранів повинна розглядатися не лише як складова частина соціального захисту, а й як важливий елемент забезпечення національної безпеки, суспільної стабільності та зміцнення довіри громадян до державних інституцій.

Установлено, що чинна система адміністративно-правового регулювання у сфері ветеранської політики характеризується значною кількістю нормативно-правових актів, однак залишається фрагментарною та недостатньо узгодженою. Наявність дублювання повноважень між окремими органами державної влади, відсутність єдиного координаційного механізму та недостатній рівень інтеграції інформаційних систем негативно впливають на ефективність реалізації державних гарантій для ветеранів. Особливо це проявляється у сфері надання адміністративних і соціальних послуг, професійної адаптації, психологічної реабілітації та забезпечення доступу до медичних послуг.

У ході дослідження встановлено, що однією з найбільш проблемних сфер залишається міжвідомча взаємодія суб'єктів публічного адміністрування. Реалізація ветеранської політики потребує узгодженої діяльності Міністерства у справах ветеранів України,

Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України, органів місцевого самоврядування, центрів зайнятості, правоохоронних органів, закладів охорони здоров'я та громадських організацій. Водночас на практиці відсутність єдиного інформаційного простору та належного механізму координації призводить до ускладнення адміністративних процедур, дублювання функцій та виникнення бюрократичних бар'єрів для ветеранів. У багатьох випадках ветерани змушені самостійно звертатися до різних установ для отримання соціальних гарантій, що значно знижує ефективність системи державної підтримки.

Особливу увагу в роботі приділено проблемам професійної адаптації та працевлаштування ветеранів. Установлено, що існуючі механізми професійної перепідготовки та сприяння зайнятості не повною мірою враховують специфіку військового досвіду, психологічного стану та соціальних потреб ветеранів. Недостатня взаємодія між центрами зайнятості, закладами освіти та роботодавцями ускладнює процес інтеграції ветеранів у цивільне професійне середовище. У зв'язку із цим обґрунтовано необхідність формування комплексних програм професійної адаптації, які повинні поєднувати освітні, психологічні, соціальні та адміністративні механізми підтримки, а також передбачати державне стимулювання роботодавців до працевлаштування ветеранів.

Дослідження засвідчило, що важливими напрямками вдосконалення ветеранської політики є цифровізація адміністративних процедур та розвиток електронного урядування. Запровадження Єдиного державного реєстру ветеранів війни, розвиток електронних сервісів та автоматизація окремих адміністративних процесів створюють передумови для підвищення доступності адміністративних послуг і мінімізації бюрократичних процедур. Водночас установлено, що чинні цифрові механізми ще не забезпечують повної інтеграції між усіма суб'єктами публічного адміністрування, а окремі інформаційні системи функціонують ізольовано одна від одної. Це зумовлює необхідність створення єдиної інтегрованої цифрової платформи у сфері ветеранської політики, яка б забезпечувала комплексну взаємодію державних органів, автоматизований обмін інформацією та реалізацію принципу «єдиного вікна» для ветеранів.

Аналіз міжнародного досвіду дав змогу встановити, що ефективна модель ветеранської політики повинна ґрунтуватися на принципах міжвідомчої координації, доступності адміністративних послуг, прозорості публічного управління та партнерства держави з громадянським суспільством. Практика США, Канади та держав – членів Європейського Союзу свідчить про ефективність функціонування централізованих систем підтримки ветеранів, цифровізації адміністративних процедур та впровадження комплексних програм реінтеграції. Установлено, що важливу роль у цих державах відіграє інтеграція соціальних, медичних, психологічних та освітніх послуг у межах єдиної системи державного управління.

Узагальнюючи результати дослідження, можна дійти висновку, що вдосконалення адміністративно-правового забезпечення реінтеграції ветеранів потребує комплексного реформування механізмів державного управління у сфері ветеранської політики. Пріоритетними напрямками такого реформування повинні стати: удосконалення нормативно-правової бази; створення ефективної системи міжвідомчої координації; розвиток цифрових сервісів та інтегрованих інформаційних систем; забезпечення доступності адміністративних і соціальних послуг; розвиток програм професійної адаптації та психологічної реабілітації ветеранів, а також посилення партнерства держави з громадськими організаціями та міжнародними інституціями. Реалізація зазначених заходів сприятиме формуванню ефективної системи підтримки ветеранів, підвищенню рівня їх соціальної захищеності та забезпеченню успішної інтеграції до мирного життя в умовах сучасних безпекових викликів.

Список використаних джерел

1. Бойко С. Поліпшення психологічного стану населення в умовах довготривалої війни. *Центр економічних і соціальних досліджень*. 2025. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/polipshennya-psykholohichnoho-stanu-naselennya-v-umovakh>.
2. Вікторова Л. В. Соціальна допомога військовослужбовцям в умовах війни: аналіз політик та практик в Україні. Theoretical and empirical scientific research: concept and trends (Section VI: Social Work and Social Welfare). 2023. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-23.06.2023.12>.
3. Голубенко Т., Івженко І., Кузнецова О. Соціальна політика щодо ветеранів, людей з інвалідністю та інших уразливих груп населення. *Social Work and Education*. 2024. № 11(1). С. 110–124. DOI: <https://doi.org/10.25128/2520-6230.24.1.9>.
4. Звіт «Працевлаштування ветеранів та ветеранок: бар'єри та адаптаційні виклики», квітень–травень 2025 р. *Український ветеранський фонд*. URL: https://veteranfund.com.ua/wp-content/uploads/2025/06/Pratsevlashtuvannia_veteraniv_ta_veteranok_bariery_ta_adaptatsiyni.pdf.
5. Коваль Г., Мурашко М. Основні засади реінтеграції ветеранів: досвід США. *Актуальні проблеми економіки*. 2024. № 11. С. 93–100. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-281-93-100>.
6. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96 (зі змінами і доп.). *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.
7. Костишин Е., Грицанюк В., Шевців Ю. Досвід США щодо реінтеграції ветеранів війни до цивільного життя. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2024. № 1(12). С. 11–18. DOI: [https://doi.org/10.31499/2618-0715.1\(12\).2024.305055](https://doi.org/10.31499/2618-0715.1(12).2024.305055).
8. Кривець Н. В. Міжнародна організація праці (МОП). *Енциклопедія історії України* / В.А. Смолій (гол. ред); НАН України. Інститут історії України. Київ : Наукова думка, 2009. Т. 6. 790 с. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Mizhnarodna_organizatsiya_pratsi.
9. Недря К. М. Соціальний захист ветеранів війн та військових конфліктів у державах романо-германської правової сім'ї (на прикладі Франції та Німеччини). *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2020. № 2(105). С. 63–70. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2020-2-63-70>.
10. Портрет ветерана 2025. URL: <https://veteranfund.com.ua/wp-content/uploads/2025/12/Portret-veterana-2025.pdf>.
11. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їхніх сімей : Закон України від 20.12.1991 № 2011-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2025. № 41. Ст. 182.
12. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 № 3551-ХІІ (зі змінами і доп.) *Відомості Верховної Ради України*. 2025. № 35. Ст. 140.
13. Про схвалення Стратегії ветеранської політики на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024–2027 роках : Розпорядження Кабінету Міністрів України; Стратегія, План, Заходи від 29.11.2024 № 1209-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1209-2024-%D1%80#n12>.
14. Санакуєв М. Посттравматичний стресовий розлад серед військовослужбовців після перебування у зоні бойових дій: зарубіжний досвід подолання. *Інформаційні можливості подолання стресу: погляд електронних ресурсів про організацію допомоги громадянам України в боротьбі зі стресовими ситуаціями*. 2022. № 2. С. 10–35.
15. Сприяння розвитку бізнесу ветеранів: досвід США (огляд інструментів і політик) : аналітична довідка. *Ветеранський фонд (Поруч із ветераном)*. URL: https://veteranfund.com.ua/analytics/facilitating_veteran_business_development/.

References

1. Boyko, S. (2025) Polipshennia psykholohichnoho stanu naselennia v umovakh dovhotryvaloï viiny [Improving the psychological state of the population in conditions of prolonged war]. Tsentr ekonomichnykh i sotsialnykh doslidzhen. Retrieved from: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/polipshennya-psykholohichnoho-stanu-naselennya-v-umovakh> [in Ukr.].
2. Viktorova, L. V. (2023) Sotsialna dopomoha viiskovosluzhbovtciam v umovakh viiny: analiz polityk ta praktyk v Ukraini [Social assistance to military personnel during wartime: analysis of policies and

practices in Ukraine]. *Theoretical and Empirical Scientific Research: Concept and Trends* (Section VI: Social Work and Social Welfare). DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-23.06.2023.12> [in Ukr.].

3. Holubenko, T., Ivzhenko, I., Kuznetsova, O. (2024) Sotsialna polityka shchodo veteraniv, liudei z invalidnistiu ta inshykh urazlyvykh hrup naselennia [Social policy regarding veterans, persons with disabilities and other vulnerable groups]. *Social Work and Education*. Vol. 11(1), pp. 110–124. DOI: <https://doi.org/10.25128/2520-6230.24.1.9> [in Ukr.].

4. Zvit «Pratsevlashtuvannia veteraniv ta veteranok: bariery ta adaptatsiini vyklyky» kviten–traven 2025 roku [Report «Employment of veterans: barriers and adaptation challenges», April–May 2025]. Ukrainyskyi veteranskyi fond. Retrieved from: Ukrainian Veterans Foundation. [in Ukr.].

5. Koval, H., Murashko, M. (2024) Osnovni zasady reintehratsii veteraniv: dosvid SSHa [Basic principles of veterans' reintegration: U.S. experience]. *Aktualni problemy ekonomiky*. No 11, pp. 93–100. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-281-93-100> [in Ukr.].

6. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96 (zi zminamy i dopov.). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2019, No 38, art. 160. [in Ukr.].

7. Kostyshyn, E., Hrytsaniuk, V., Shevtsiv, Yu. (2024) Dosvid SSHa shchodo reintehratsii veteraniv viiny do tsyvilnoho zhyttia [U.S. experience in reintegrating war veterans into civilian life]. *Sotsialna robota ta sotsialna osvita*. No 1 (12), pp. 11–18. DOI: [https://doi.org/10.31499/2618-0715.1\(12\).2024.305055](https://doi.org/10.31499/2618-0715.1(12).2024.305055) [in Ukr.].

8. Kryvets, N. V. (2009) Mizhnarodna orhanizatsiia pratsi (MOP) [International Labour Organization (ILO)]. In: Smolii, V. A. (Ed.). *Entsyklopediia istorii Ukrainy*. Vol. 6. Kyiv : Naukova dumka, 790 p. Retrieved from: http://www.history.org.ua/?termin=Mizhnarodna_organizatsiya_pratsi [in Ukr.].

9. Nedria, K. M. (2020) Sotsialnyi zakhyst veteraniv viin ta viiskovykh konfliktiv u derzhavakh romano-hermanskoï pravovoi simi (na prykladi Frantsii ta Nimechchyny) [Social protection of war veterans and military conflicts in the states of the Romano-Germanic legal family (on the example of France and Germany)]. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. No 2 (105), pp. 63–70. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2020-2-63-70> [in Ukr.].

10. Portret veterana 2025 [Portrait of a Veteran 2025]. Retrieved from: <https://veteranfund.com.ua/wp-content/uploads/2025/12/Portret-veterana-2025.pdf> [in Ukr.].

11. Pro sotsialnyi i pravovyi zakhyst viiskovosluzhbovtziv ta chleniv yikh simei [On social and legal protection of military personnel and members of their families] : Zakon Ukrainy vid 20.12.1991 № 2011-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2025, No 41, art. 182. [in Ukr.].

12. Pro status veteraniv viiny, harantii yikh sotsialnoho zakhystu [On the status of war veterans and guarantees of their social protection] : Zakon Ukrainy vid 22.10.1993 № 3551-XII (zi zminamy i dopov.). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2025, No 35, art. 140. [in Ukr.].

13. Pro skhvalennia Stratehii veteranskoï polityky na period do 2030 roku ta zatverdzhennia operatsiinoho planu zakhodiv z yii realizatsii u 2024–2027 rokakh [On approval of the Veteran Policy Strategy for the period up to 2030 and approval of the operational action plan for its implementation in 2024–2027] : Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29.11.2024 № 1209-r. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1209-2024-%D1%80#n12> [in Ukr.].

14. Sanakuiev, M. (2022) Posttravmatychnyi stresovyï rozlad sered viiskovosluzhbovtziv pislia perebuvannia u zoni boiovykh dii: zarubizhnyi dosvid podolannia [Post-traumatic stress disorder among military personnel after being in a combat zone: foreign experience of overcoming]. *Informatsiini mozhlyvosti podolannia stresu : ohliad elektronnykh resursiv pro orhanizatsiiu dopomohy hromadianam Ukrainy v borotbi zi stresovymi sytuatsiiami*. No 2, pp. 10–35. [in Ukr.].

15. Spryiansnia rozvytku biznesu veteraniv: dosvid SSHa (ohliad instrumentiv i polityky) [Facilitating the development of veterans' business: the experience of the USA (review of tools and policies)] : analitychna dovidka. Veteranskyi fond (Poruch z veteranom). Retrieved from: https://veteranfund.com.ua/analitics/facilitating_veteran_business_development/ [in Ukr.].

ABSTRACT

Ihor Kovalov. Administrative and legal support for the reintegration of veterans into peaceful life: problems of interagency cooperation

The article provides a comprehensive analysis of the administrative and legal support for the reintegration of veterans into peaceful life as one of the priority areas of the state veterans policy of Ukraine under current security challenges. The study examines the peculiarities of legal regulation of the processes of social, psychological, professional, and medical adaptation of veterans after returning from military service, as well as the role of public authorities in ensuring an effective support system for veterans and their family members. Particular attention is paid to the problems of interagency cooperation among public authorities, local self-government bodies, healthcare institutions, social services, law enforcement agencies, and public organizations in the implementation of veterans policy.

The article emphasizes that the insufficient level of coordination between public administration entities, duplication of powers, fragmentation of legal regulation, and the absence of a unified mechanism for information exchange negatively affect the effectiveness of the implementation of state guarantees for veterans. The study analyzes the problems related to the provision of administrative and social services to veterans, ensuring their employment, professional retraining, psychological rehabilitation, and integration into civil society.

The international experience of implementing veterans policy is also examined, particularly the practice of the European Union member states and the United States regarding the functioning of interagency support systems for veterans, digitalization of administrative procedures, and development of comprehensive reintegration programs. It is determined that an effective model of veterans policy should be based on the principles of interagency coordination, accessibility of administrative services, transparency of public administration, and partnership between the state and civil society.

Special attention is paid to the necessity of improving administrative and legal mechanisms of interaction between public authorities, introducing unified digital registers of veterans, strengthening control over the implementation of state programs, and developing a system of electronic services in the field of veterans policy. It is substantiated that proper administrative and legal support for the processes of veterans' reintegration is an important prerequisite for their successful adaptation to peaceful life, enhancement of social protection, and strengthening public trust in state institutions.

Key words: *veterans policy, administrative and legal support, veterans' reintegration, interagency cooperation, public administration, social protection, administrative services, digitalization, state policy, legal regulation.*

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 12.05.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 09.06.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 28.08.2026